

→ Avdelning 1A, 2A, 3A och 4A; fotografisk serie 4 delar

Jean-Baptiste Béranger

Kontinuitetsprincipen

Färgfoto på härdat akrylglas

1A: 122 x 150cm

2A: 100 x 100cm

3A: 75 x 50cm; 75 x 75cm; 75 x 110cm

4A: 75 x 100cm; 75 x 105cm; 75 x 110cm

Vid matrummet, intill korsande korridorer, hänger Jean-Baptiste Bérangers fotografiska porträtt av såpbubblor. Ett speciellt möte i tid och rum sker mellan fotografiets medium och dess motiv, bubblan. Båda omfamnar ögonblicket, och skapar form som aldrig kommer tillbaka under exakt samma omständigheter.

Bilden och bubblan är resultatet av speciella molekylära förutsättningar, där kemiska och fysikaliska egenskaper skapar magi av ögonblicket självt.

Béranger fångar bubblans korta existens, ljussatt och fruset, ett mödosamt porträtterande av den mest diviga geometri man kan tänka sig, svår att belysa, och få att bestå.

Bubblan omfamnar ett litet rum i sin tunna sfär och bär nästan viktlös iväg sig själv mot sin plötsliga upplösning. Denna efemära form kan illustrera några av de mest komplexa fysikaliska lagar vi känner inom geometrin. Den tunna filmen av såpa påminner om kontinenter som flyter på ytan i en komplicerad dans av färger. Egentligen är bubblans väggar sammansatta av två lager såpmolekyler med ett lager vatten emellan – det är ljusvågornas reflektion mot såphinnorna i bub-

belväggen som antingen förstärker eller släcker ut den optiska effekten av färg. Bubblan har en strävan – vilken form den än har från början vill den så snart som möjligt bilda en sfär – den mest yteffektiva konstruktionen.

Bubbelgeometri visar att bubblan, nästan som ett intelligent väsen, genast finner den kortaste vägen och den mest självklara form som sammanhängande yta mellan begränsande ramar.

Ibland förenas ytor på ett oväntat sätt av såpans sätt att skapa kontakt, som minnet som plötsligt slår en bana mellan ett rum och ett annat, ett tillstånd för länge sedan och en insikt i nuet, en tillfällig tunn korridor mellan medvetandets snäva ramar.

Béranger förmedlar en väg till minnen som nästan alla delar. Bubblor har alltid funnits, de kostar inget, de är ofarliga och lockar alla oavsett ålder, kön, bakgrund eller status. Lekens såpbubblor är korta stunder av magi, där de var och en svävande omsluter nuet.

Malin Zimm

koordinator och ämnesutvecklare på Arkitekturmuseet

Jean-Baptiste Béranger

f. 1975 i Paris, Frankrike

Jean-Baptiste Bérangers verktyg är kameran, som genom linsen fångar vad som till synes ser ut att vara verkligheten. För att påverka den naturtrogenhet linsen skapar försöker Béranger ofta kringgå sitt verktygs mekaniska resultat. Genom manipulation av instrumentets egenskaper eller då han själv konstruerar det motiv som skall registreras av objektivet, gäcker han linsens bild av det verkliga.

→ Kulvert; fris monterad på vägg

Hans Jörgen Johansen

Väggens växt

Vattenskuren fibercement

0,6 x 170 m

Vitt på vitt. En levande växt, förstelnad och blek. Den konstnärliga gestaltningen *Väggens växt* av Hans Jörgen Johansen befinner sig i en korridor, men inte i vilken korridor som helst, utan i en kulvert.

Den är sjukhusets aorta som pumpar runt människor i byggnaden, människor i nöd och människor i arbete; hjälper var och en att komma rätt.

Konstverket består av ett antal vita rapporter i relief, föreställande rankor av murgröneblad i dess olika varianter. Rapporterna är monterade på kulvertens vitmålade betongvägg; var och en med sin särpräglade utformning. Liksom varje människa är unik, men samtidigt lik andra.

Murgrönans blad antar olika form, beroende på växthöjd, livsbetingelser och ålder. Samma planta kan bära olikformade blad. Det är en synnerligen levnadsstark växt, med förmåga att slå rot på de mest ovälkommande platser, klättra, spräcka murar och förändras.

Precis som människan. Rankorna i konstverket gjuter liv i kulvertens betong. Betraktade rakt framifrån ser de ut på ett sätt, på avstånd ett annat.

Tillverkad och monterad i vitt på vitt framträder dess former via ljus och skuggor. När ljuset är starkt och faller ovanifrån, blir bladen skarpa och kontrastrika. När ljuset är mildt, eller om man ser dem i skugga, blir de mjuka, diskreta, bara en antydning på väggen. Vad ser man om man tittar noggrant?

Kanske ett hjärta, ett ansikte, en oväntad form. Om man tittar flyktigt, ser man den alls? Den har beblandat sig med väggen. Murgrönan är livskraftig, men tar stöd i sin omgivning för sin egen överlevnad.

Den klättrar längs med murar, husväggar och ruiner, inramar fönster, slingrar sig över klippor, slänter, rötter och stenar. Den omfamnar skulpturer, surrar sig kring trädstammar och beblandar sig med trädens kronor.

Den behöver sin omvärld, och binder den samman med sin starka kropp. Murgrönan har genom historien symboliserat glädje, hopp och gemenskap.

Helena Boberg
poet och frilansskribent

Hans Jörgen Johansen

f.1961 i Borgholm

Hans Jörgen Johansen har tidigare i offentliga miljöer arbetat med en mönsterbild för ett torg, *Höger hand tumme* (2005) vid Statens kriminaltekniska laboratorium i Linköping, och en ljusinstallation, *Flourecent Tube Candelier* (2009) för Stockholm Cruising Center. Han arbetar återkommande med att konstruera strukturella ytor som ligger till grund för fotografiska verk i form av fiktiva landskapsserier.

→ Entréplan, korridor och foajé utanför aulan; textil gestaltning med broderi

Kazuyo Nomura

Går i skogen

Ull, linne och bomullssytråd

2 delar à 300 x 900 cm, 1 del à 140 x 140 cm

Tråden dyker upp i historien runt 20 000 år f. Kr. som ett revolutionerande multiverktyg; som fångstverktyg, bärhjälpmiddel, sammanfogning av skinn till plagg, och 15 000 år senare som väv i det forntida Egypten. Dessa första textila uppfinningar har varit avgörande för mänskligheten. Men vävens symbolik, från mytologi till teknologi, sträcker sig långt in i vår tid. När vi beskriver strukturen för digital kommunikation använder vi exempelvis väven som analogi för en följbär helhet av distinkta delar, som har bärkraft i alla riktningar.

Kazuyo Nomuras verk är träd, broderade som sinnets vindlande linjer på en vit väv. Tråd har vandrat fritt från tanke till hand, via symaskinen till tyg som blivit till skog. Den som närmar sig verket från ena hållet ser ljusa gröna träd avteckna sig mot den vita bakgrunden, medan en mjuk våg fortplantar sig i väven för var och en som passerar. Följer man med korridorens krökning i fonden ser man träden tonas mot mörkare färger; en årstids- eller dygnsväxling som dyker upp runt hörnet. Från andra hållet tonar vävens färger upp mot det ljusa gröna i riktning mot det ljusinsläpp som avslutar korridoren.

Livet, tiden och trädet sammanvävs i berättelser om ödesgudinnors sätt att forma människan i världen. Den nordiska mytologins nornor *Urd* (det förgångna), *Verdandi* (det som är) och *Skuld* (det som komma skall), väver ständigt *Urds väv*, sittande vid roten av asken *Yggdrasil*, världsträdet. Tråden är tiden, och trädet är världen.

Livsväven och livets tråd är starkt fäst i folktro världen över – nornorna motsvaras av den grekiska gudasagans *moirer*, och romarnas *parcer*. De är alltid tre, och deras namn förbinder dem med respektive roll som födelsens gudinnor, livstidens spinnerskor och ödets väktare. För varje människa spinns en tråd, som mäts upp och klippas av efter gudinnornas oåterkalleliga ödesbeslut.

Livsväven kan med vår tids terminologi ses som en slags superdator som rymmer tidplanen för varje människoöde och möte – varje minut uppmätt för miljarder själar. Vävandet hör till människans första högteknologiska färdigheter – en prototeknologi som erövrats i förhistorisk tid, och som sedan fortsatt att revolutionera teknik och tanke genom tiderna. Det var väven och dess mönster som var produkten av den första binära programkoden, då Jacquards mekaniserade vävstolar (1801) var de första att använda hålkort för att skapa komplexa mönster utan att tyget rörs av människohand. Den ödmjuka textilen formar således vår tid, från 1800-talets automatiserade tillverkningsprocesser till 2000-talets informationshantering. Livsvävorna fortsätter att spinna in oss i tidens nät, där var och ens livshistoria utgör trådar i mänsklighetens outgrundliga mönster.

Malin Zimm

koordinator och ämnesutvecklare på Arkitekturmuseet

Kazuyo Nomura

f.1955 i Wakayama, Japan

Kazuyo Nomura arbetar i textila material där hon tecknar eller formar sina bilder med symaskin. Fantasi, kreativitet och bakgrund samverkar i dessa textila teckningar som förhåller sig till textila traditioner i såväl Japan som Sverige. Nomuras offentliga arbete för Svea Hovrätt med delarna *Himlavalv*, *Reflex 1* och *Reflex 2*, (2004) i Stockholm, gav henne priset The Nordic Award in Textiles 2006.

→ Södra Ljugsården; skulptural ljusinstallation

David Svensson

Beads of Dew

LED-ljus, vajer. Armaturerna är utvecklade i samarbete med ASPEQT
60 armaturer à 50 x 63,5 cm

Som ett daggtyngt spindelnät hänger linorna med lampor ner över den nära 30 meter höga innergården och förbinder de olika delarna av Psykiatrins hus. Ett nät är något som kan användas för att snärja någon, fånga och hålla fast, men det är också något som kan fånga upp, bära eller rädda den som faller. Det finns skyddsnät för dem som arbetar på hög höjd, och det finns sociala skyddsnät som ska kunna träda i kraft när de behövs, oavsett var man befinner sig. Om lamporna i *Beads of Dew* på dagen kan liknas vid dagdroppar, så byter verket karaktär vid mörkrets inbrott, när det börjar lysa. Kanske kommer en del av detta ljus att sippra ut genom Psykiatrins hus om natten och lysa upp dess glasstrukturer inifrån?

Att skulptera med ljus är ofta mycket direkt, något som genast fångar blicken, och något som de flesta har gjort som små genom att leka med handen framför en ficklampa eller inte kunna låta bli att tända och släcka taklampan i ett mörkt rum. Men det är också något som står i ett speciellt förhållande till konsthistorien.

Ljuset är ju inte bara det fysiska fenomen som möjliggör synen, det har också varit ett viktigt motiv inom bildkonsten. Man kan tänka på allt från de streckade linjer som vissa renässansmålare använde för att sym-

bolisera strålarna av Guds ljus till de dramatiska kasten mellan mörkt och ljust i barocken; från de kladdiga himlaljusen i van Goghs *Stjärnnatt över Rhone* från 1888 till skagenmålarnas strävan efter att fånga det speciella skandinaviska sommarljuset i både teknik och motiv.

David Svensson har gjort en mängd offentliga konstverk där han använder sig av ljus, reflexioner och olika slags belysning. I *Rise and Fall* på Kristianstad Arena (2011) bildar till exempel de 64 orangea lamporna i taket en åtta, vilket motsvarar den bana solen tecknar på himlen under ett år, om man varje dag betraktar den från samma plats och vid samma klockslag.

Här undersöks alltså vårt förhållande till ljuset som både idé och fenomen, och som i slutändan fullständigt beroende av vår position i solsystemet. Och kanske påminner David Svenssons hängande lampor på Psykiatrins hus inte alls särskilt mycket om en van Gogh-målning, utan snarare om när man betraktar stjärnhimlen från en särskilt stilla eller avlägsen plats, långt från andra ljuskällor: stjärnorna tycks vara många fler, lysa mycket starkare och vara mycket närmare.

Karl Lydén
konstkritiker och översättare

David Svensson

f.1973 i Skillingaryd

David Svensson förhåller sig konceptuellt till ett offentligt uppdrag. Då idé och material föds formas de utifrån rummet och platsen. I hans verk samspelar konst, arkitektur och plats för att ömsesidigt förstärka varandra både visuellt och innehållsmässigt.

Han arbetar ofta i sina installationer utifrån objekt som är producerade för vardagligt praktiska ändamål, ett slags "readymades". Utgångspunkten i konstverken kan vara material och föremål som gatlyktor, pressglaskupor, lysrör, speglar, mattor och boksidor, ofta med lager av berättelser, tid och historia.

→ Huvudentré; skulptural installation inomhus och utomhus

Frida Tebus

Finding Lithium

Infärgad betong, polyesterplast

Under locket på smörpaket möter ett meddelande: *Naturen är god*. En tidstypisk reklampingla med knorr. Naturen är god, ja, men också ond, äcklig, ful, obegriplig, förvånande, vacker och mångskiktad. Så kunde också ett mångfaldigande av påståendet lyda.

För ständigt pågående ÅR naturen och med våra psyken och kroppar är vi en del av naturens biologiska system som vi oförtröttligt försöker utvinna största möjliga skönhet och gottgöring ur.

Ur myten om att ämnet litium på 1800-talet hittades i stenen petalit på skärgårdsön Utö fann Tebus inspiration till *Finding Lithium*.

Konstnären valde att arbeta med den petalitsten hon tycker är vackrast, den som är mjölkaktigt rosa och hudfärgad. På psykofarmakans nivå förhåller sig Tebus direkt till att litium är en viktig beståndsdel i den medicin som lindrar bipolär sjukdom.

Integrerad i entrén bildar verkets delar, som både är ute och inne, ett monumentalt och scenografiskt landskap av mjuka skärgårdskobbar.

Hos Tebus handlar det om ett förhållande mellan kroppen, jaget och minnet. Som spår av en valkropp

reser sig kobbarna ur ett turkosblått målat golv, dyker ner under mark och rör sig obehindrat mellan husets in- och utsida. Klipporna är sensuella, lena som hud och inbjuder till användning. På en av kobbarna tronar en gigantisk rosa mineralsten, kristallisk och skimrande.

Nära tornar stenen upp sig som en skrovlig, flagande kropp. Verket har en placering i blickfång när man närmar sig huset utifrån. Här i huset spetsiga och glasade sida relaterar stenens rosa färg till de rosa fasader som ligger i anslutning.

Från andra vyer inne i huset ses den glittrande rosa stenen som en liten hjärtformad diamant. Glasrutan som verket befinner sig på gränsen av är förrådskt genomskiktlig, ändå så hård och ogenomtränglig.

Men gestaltningen tycks ignorera gränsen mellan ute och inne, yttre och inre, oavsett om vi erfar glasets skyddande egenskaper som ser till att vi håller värmen eller finner svalka inom en huskropp.

Lotta Mossum

konstnär och projektledare

Frida Tebus

f. 1976 i Ängelholm

Frida Tebus verk gestaltar ofta tänkbara föreställningar kring myter eller tro. Dels genom sagornas eller religionerna bildvärldar, dels via konkreta uttryck av naturen eller i undersökandet av en plats ande eller identitet. Genom att forma naturtrogna objekt eller skulpturer av t.ex. mineraler och sten bildar hon objekt som sedan förkommer i hennes installationer. Exempel på ett tidigare offentligt verk är skulpturen *Pearl* (2010) för pedagogiska institutionen på Stockholms universitet.

→ Våning 5, passage mellan hissar och motionsrum; skulptural gestaltning i flera delar

WiklundWiklund

Förslag för andra dagar – ett konstskåp

Blandade material i vitrinskåp och sittplats:
bl.a. armatur, marmor, mässing, MDF

I det universum som WiklundWiklunds (konstnärduon Susanna och Katarina Wiklund) konstskåp utgör samsas vardagliga ting med fantastiska, en plats för tofflor och svindlande företeelser. Det innehåller "förslag för andra dagar". Det kan inte röra sig om "normala" dagar, eller dagar för en tynande tillvaro. Nej, det är större dagar, dagar bortom "okej".

Dagar med gott humör, lugna dagar, dagar fulla av inre liv. Någon har omsorgsfullt elektriserat en av gräsmattans tusentals maskrosbollar till en liten lampa som bör skyddas från minsta pust.

Små upplevelser av lycka och antydningar till förnöjsamhet berättar om ytterligare andra dagar; nöjda dagar eller dagar i fred med livet. Helt vardagligt och samtidigt extraordinärt, naturalier som popcorn som vid närmare betraktelse visar en förgyllad insida. Förslagen som skåpet rymmer är en ofullständig samling, men den saknar heller aldrig något, eftersom ordningen är associativ och accepterande. Här finns milda självbilder för både hus och människor. En av Ulleråkers sänglampor där globen utgör en urtavla viskar om att reparera relationen till institutionens eget förflutna. Ett förslag erbjuder social acceptans; mix-max-spelet (formgivet av Yonna Levy-Nilsson) där brickor med huvud, hatt, bål, ben och skor mixas samman till olika, komplexa bilder av de andra. Den som är med i leken vinner; alla kombinationer fungerar. Flera inventarier kan lånas

med; på fönsterbrädet i rökrummet ligger pop-up boken med pappersblommor.

Konstskåpet vill bidra, vara av värde för andra. Dess skimrande partner *Augsburgska konstskåpet* (1625 - 31) finns att beskåda i en klimatkontrollerad monter av skyddsglas på Gustavianum några kvarter bort.

De har mycket gemensamt, flerstämmiga, samfälliga och ofullkomliga, men skåpet i Psykiatrins hus har inget tätt slutande hölje; snarare är hela Psykiatrins hus dess glasmonter. Det stannar heller inte inom ramen för en enda möbel, utan består av flera olika möbler med varierande uttryck; vitrinskåpet innehåller föremål, men är också själv precis som andra delar (sittbänken, lamporna, tapeten) talande inventarier. Tillsammans behärskar de en vinkelrät korridor på översta våningen där alla husets invånare passerar till rast och träning.

Passagen utgör ytterligare en del av det ruffa, glimrande skåpet. Konstskåpet hävdar sin autonomi, med robust vekt låter det sig inte placeras (även om det passar in). Dessa förslag för andra dagar suddar och kollar bort alla absoluta gränsdragningar på samma vis som konturerna av ett liv aldrig bör fastställas utan bara anas.

Katarina Bonnevier
arkitekt och forskare

WiklundWiklund

WiklundWiklund är ett samarbete mellan konstnären/formgivaren Katarina Wiklund, f. 1963 i Stockholm och konstnären/arkitekten Susanna Wiklund, f. 1964 i Luleå. Konstnärduon arbetar processinriktat med konstnärliga gestaltningar för offentlig och privat miljö, inom scenproduktion och i tillfälliga nedslag, ofta i sammanhang där flera discipliner är integrerade i varandra. I det offentliga verket *Fisksåtra mönsterarkiv* (2007) fick människor i området berätta historier med ting – exempelvis en strumpa, en flagga en kortlek, som konstnärerna gjorde mönster av till platsens kyrka, bibliotek, trapphus och utemiljö.

→ Hela huset; gestaltning av insynsskydd till glaspartier och till akustikskärmar inomhus

Lisa Gerdin

Lufttegel – att reparera sina rum

Fyra mönster till glaspartier i digitaltryck på film, totalt 877 m². Mönster till akustikskärmar i digitaltryck på textil. Textilmönstret har färgsatts och bearbetats i skala av Indicum inredningsarkitekter.

Lisa Gerdins verk *Lufttegel – att reparera sina rum* är en tunn plastfilm som täcker stora delar av de ytor som är gjorda av glas på Psykiatrins hus. Och dessa är många: fasaden är av glas, liksom ett flertal väggar och dörrar inne i byggnaden. Denna transparens kräver vissa åtgärder för att inte bli ett problem för dem som vistas i huset, och det är just vad *Lufttegel* tillhandahåller: i tre olika mönster av stiliserade tegelmurar utgör verket ett insynsskydd. Ett är helfrostat men mönstrat, ett annat har en transparent fog (ett lager av luft istället för murbruk) mellan varje frostad tegelsten och i ett tredje överlappar de transparenta fogarna tegelstenarna i en ganska öppen struktur. Mönstret återfinns också på de textilskärmar som fungerar som rumsavskiljare i husets kontorslandskap.

Lufttegel, som även kallas lersten eller adobe, är ett anrikt naturligt byggnadsmaterial som har använts i stora delar av världen, och vars äldsta förekomst har påträffats i de nio tusen år gamla resterna av vad man tror är Jerikos murar. Det blandas av sand, lera och organiskt material som halm eller gödsel, och lufttorkas sedan i formar.

Lisa Gerdin har i sitt konstnärskap använt tegel även på annat håll: i verket *Rumtid* (2011) sticker några murade husgavlar upp ur marken vid den nya friidrottsarenan i Linköping, i hänvisning till en förfluten byggnad som

en gång låg på platsen. Vad innebär det då att arbeta med byggstenar, med själva idén om delen eller komponenten som man konstruerar eller rekonstruerar till något slags helhet? Temat är ju på sätt och vis detsamma i verket på Psykiatrins hus, där oändliga mängder stiliserad tegelsten hejdar vår blick innan den släpps genom. Kanske finns det här en påminnelse om möjligheterna i den minsta beståndsdelen, om möjligheten att ständigt konstruera och rekonstruera sig själv?

I ett märkvärdigt sammanträffande återfinns ett närmast identiskt mönster (som de frostade tegelstenarna med transparent fog) på flera av glasväggarna på en vältrafikerad inrikesflygplats i södra Brasilien. Vad har denna plats gemensamt med Psykiatrins hus i Uppsala? Är det väntetiderna, säkerhetskontrollerna och kaffeautomaterna man aldrig hittar, eller är det den värme och medmänsklighet som ändå måste finnas på två sådana här vitt skilda platser? Kanske. Kanske kan man också tänka sig att det är det oändliga konstruktionsarbete som breder ut sig kring bagageincheckningen på den ena platsen, och som på den andra platsen förväntas ske med helt andra slags byggstenar.

Karl Lydén
konstkritiker och översättare

Lisa Gerdin

f. 1959 i Örnsköldsvik

Lisa Gerdin tar ofta sin utgångspunkt i vardagens föremål och bekanta former i sina verk, genom att noggrant betrakta och bearbeta mått och proportioner. Teglet – en arketypisk form som här ligger till grund för hennes mönsterbild *Lufttegel*, förekommer exempelvis som konkret material i den storskaliga offentliga gestaltningen *Rumtid* (2011) för Campus Valla i Linköping.

→ Avdelning 1B, 2B, 3B och 4B; hinterglasmåleri i 4 delar

Ebba Matz

Solnedgång på Mars

Måne och Venus

Vintergatan

Messier 67

Oljefärg på 6mm härdad optiwhite klarglas
4 målningar à 50 x 408 cm

De fyra målningar som Ebba Matz har utfört åt Psykiatrinns hus visar himlakropparna som de framträder för oss i nattens rymd. Matz arbetar ofta med omkastningar och oväntade perspektivskiften, och något mer fjärran från människors dagliga liv och hälsa än stjärnrymdens evighetsperspektiv är svårt att tänka sig. Det kan därför tyckas följdriktigt att verken är utförda i hinterglasteknik, där oljefärgen appliceras på ena sidan av en glas-skiva, och där glasets genomsiktighet ger färgen dess lyster då bilden betraktas från motsatt sida. En omvänd arbetsprocess som innebär att de ljusaste partierna målas först och bakgrunden sist.

”De är alla fel, utsökt fel, stjärnbilderna!”, utbrister den franske filosofen Gaston Bachelard i *Luften och drömmandet* (1996:1943). ”Utsökt” eftersom förmågan att binda samman vitt skilda himlakroppar i gemensamma figurer ger uttryck för den bildskapande fantasi som, enligt Bachelard, är konstitutiv för människans psyke. I själva verket är det i drömmandet, menar han, som vårt utbyte med världen är som mest djupgående, inte i

varseblivningen eller genom förnuftet. Och om vi rannsakar oss själva så finner vi kanske att stjärnornas milda och strålande ljus är mer närvarande som inre bild – som poetisk idé, fantasi eller dröm – än som yttre objekt för vår skådande blick.

Om det stämmer så kan det tas som ännu ett exempel på hur lite tid och omsorg vi ägnar den materiella värld som omger oss. Idag tycks det alltid finnas någon distraktion i vår närhet som pockar på uppmärksamhet... Men om stjärnhimlen trots allt bevarar sin kraft som poetisk bild, så är det kanske för att vi fortfarande bär dess drömmeri inom oss. Det är detta antagande som Matz verk låter oss väga mot vår egen erfarenhet. Och varför inte lyssna till bildernas förslag, och förlora sig i en stunds drömmeri? Vilket bättre tillfälle att följa sina tankars himlabana, än under dessa bilder av stjärnornas vilsamma och stadiga blick?

Frans Josef Petersson
konstkritiker

Ebba Matz

f.1963 i Leksand

Ebba Matz arbeten rör sig ofta mellan en inre och en yttre verklighet i ett psykologiskt landskap med illusoriska element. Hon har tidigare arbetat med omfattande offentliga skulpturala verk, som *Déjà vu* (2010) på Dragarbrunnstorg i Uppsala. I konstnäreans installationer samspekar ofta objekt, fotografi och måleri till en bild som utmanar betraktarens föreställningsförmåga, och får henne att vända uppmärksamheten mot sig själv.

→ Entréplan; skulptural gestaltning i två delar, monter

Anders Widoff

Erfarenhet

Polyesterplast, acryl, jesmonite, porslin, järn

1310 x 70 x 73 cm

Känsla

Polyesterplast, fiberbetong, vatten, lackfärg

298 x 162 x 120 cm

Ariel (omständigheter)

Granit, marmor, jesmonite, betong, glas, plast, trä, järn, nysilver, spegel, böcker, lackfärg

160 x 180 x 120 cm

Anders Widoffs skulpturer på Psykiatrins hus knyter det bärande hos pelaren till det växande hos trädet, och låter en fontän ta formen av kannan som ger tröst åt den som vaknar ur nattens sömn. Under skulpturerna finner vi vattnet speglade den drömlika världen ovanför, och vid sidan av har placerats en vitrin med utvalda föremål: böcker, stenar, ett par tärningar. Här finns också en glasservis vars smäckra former ger eko av både trädets vertikala strävan och kärlets princip hos kannan. Och dessutom Ariel – luftanden, formväxlaren och igångsättaren i Shakespears *Stormen* – men också Sylvia Plaths postumt utgivna dikstamling, som ingår i verket.

Att läsa förknippas vanligen med det skrivna ordets artefakter, men kan också ges en vidare betydelse. En betraktare kan läsa en bild, och det finns dessutom ett läsande bortom språket, som när vi tolkar gesterna hos det lilla barnet eller tyder signalerna från den materiella världen (tecken i skyn, spår på marken). Hos Widoff aktiveras alla dessa nivåer i en poesi där objektet har ersatt ordet som diktens grundläggande element.

Vi läser hans verk genom att i fantasin vidröra föremålen i viskande förhoppning om att bli delaktig i deras rätta betydelse. Men likt Shakespeares luftande förändras de inför oss, och antar nya och förundransvärda former efter vad uppdraget kräver.

”Att skriva är att välja”, menar poeten Inger Christensen, och ”att välja med omsorg är att välja just det ord som kan göras nödvändigt”. Med Christensen kan vi säga att Widoff praktiserar en nödvändighetens konst som öppnar mot slumpens livgivande verkan. Genom föremålens placering antyds en berättelse där skulpturerna står för det beständiga hos trädet och vattnet, medan vitrinen riktar blicken mot livets föränderlighet i ett ögonblick. Det ofrånkomliga och stadiga växandet, mot den lika ofrånkomliga och livsavgörande händelsen. Tillsammans för de in ett element av dunklare verklighet i en annars funktionell och genomsiktig miljö.

Frans Josef Petersson
konstkritiker

Anders Widoff

f. 1953 i Stockholm

Anders Widoff arbetar huvudsakligen med måleri, teckning och skulptur där tillvaron skildras med verklighetstroga objekt ofta i sällskap med okonventionella koloristiska tillfälligheter och infällda språkliga kommentarer. Det är en värld i vardande, balanserande mellan iakttagelse, tillfällig förståelse och känsla; en värld i ständig förändring. Bland offentliga gestaltningar är skulpturen *Maria (återkomsten)*, invigd 2005, i Uppsala Domkyrka särskilt uppmärksammas.